

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt' roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komornik. Majiteľ' a vydavateľ' : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáknedávajú.</p>
---	---	--

Lévayho inkompatibilita.

Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi svojim časom oznámil bol v sneme, že barón Ludvik Lévay, vyslanec čacanského okresu, je členom správy severo-nemeckej plavebnej spoločnosti, Hamburg-Amerika Linie, ktorá je s uhorskou vládou v kontraktualnom pomere a preto nemôže byť krajinským vyslancom. Na toto oznámenie inkompatibilitný výbor snemovne vyslancov po dlhom vyšetovaní, vzdor zreteľného nariadenia zákona, že krajinský vyslanec nemôže byť členom a úradníkom podniku, ktorý so štátom stojí v obchodnom alebo účtovnom pomere; vzdor toho, že Georg Szmrecsányi na základe zpravy ministra vnútra nepodvratne dokázal, že barón Ludvik Lévay je nielen členom správy spomenutej plavebnej morskej spoločnosti, lež ako taký v jej zastupovaní účasť bral v kontraktualných jej pojednávaniach s uhorským štátom: vzdor toho všetkého a priamo proti zreteľnému nariadeniu zákona o inkompatibilite, inkompatibilitný súd snemový, vo väčšine pozostávajúci z členov liberálnej pracovnej strany v zasadnutí 26. apríla tajným hlasovaním 8 hlasmi proti 4 vyriekol, že barón Ludvik Lévay není v inkompatibilitnom položení a nemusí sa vzdať ani svojho mandátu, ani členovstva správy spomenutej lodnej spoločnosti.

Týmto zvestným výrokom inkompatibilitný súd snemový na smrť odsúdil sám zákon o inkompatibilite. Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi následkom toho snemovní vyslancov podal návrh, na zrušenie XXIV.

zák. čl. r. 1901. Na výrok inkompatibilitného súdu Szmecsányi ozaj nemohol dať dôslednejšiu a slušnejšiu odpoveď, bo skutočne na čo je taký zákon, ktorý ani dľa litery ani dľa ducha nevíaže patričný súd. Na toto neodškripiteľným príkladom je pád Lévayho. Bo veď dokázaná vec je, že barón Lévay direktorom a radcom je Hamburg—Americkej plavebnej morskej spoločnosti, ktorá s uhorským štátom nachodí sa v kontraktualnom pomere; to je ale tiež nepodvratne isté, že takí, čo súčasťujú sa na podnikoch, s vládou alebo so štátom v kontraktualnom pomere stojácich, nemôžu byť krajinskí vyslancovia.

Georg Szmrecsányi jeho návrhom na zrušenie inkompatibilitného zákona prekazit' chce jedine ďalšie výstupky proti tomuto zákonu. Strana národnej práce vynesným výrokom v záležitosti Lévayho zrejme dokázala, že celkom tak smýšľa, ako nekďajší starí liberáli. Tí ablegátske mandáty tiež len za dojnú kravu považovali a jedine na tom pracovali, aby po čas ablegátstva nielen po pánsky žili, lež ešte aj sbohatli. Nad tým, čo starí liberáli nekdy vystrájali s ablegátskymi mandátmi, zhrozil sa konečne celý svet. K zahateniu ďalšieho vykorisťovania a zneužívania ablegátskych mandátov kresťanská ľudová strana žiadala do života uvedenie zákona o inkompatibilite. Šlachetnejšie živly starej liberálnej strany nahliadly potrebnosť vyplnenia požiadavky kresťanskej ľudovej strany a zákon o inkompatibilite do života bol uvedený pod všeobecným mravným nátlakom. Pracovná strana ale zdá sa necíti viac tento mravný nátlak, chcela by pracovať dľa spôsobu

starých liberálov, počestnosť, svedomitosť. zákony, vážnosť parlamentu sú im len talafatky, hlavná vec je, aby im mandáty donášaly čím viacej osohu. Od takejto mravnej zkázy a potupy, Georg Szmrecsányi jeho návrhom zachrániť chce parlament a celý verejný život krajiny.

Pracovná strana pravda nebola prichystaná na takú vážnu odpoveď. Mungovci sa nazdávali, že keď ich výrokom trochu umyjú ubrýzganého Léwayho, oni dľa ľubosti pokračovať môžu vo vykorisťovaní mandátov. Následkom zákonného návrhu, ktorý krajinskému snemu predostrel ablegát kresťanskej ľudovej strany Geord Szmrecsányi, liberálna strana darobnej práce voliť si musí teraz medzi statočnosťou, zákonom a medzi mravnou potupou a mastným hrncom. Toto dilemma nastalo pre mungov následkom návrhu Georga Szmrecsányiho. Zvedaví sme, čo si včul vyvolia mungovia. Zatiaľ Szmrecsányiho návrh, ktorý horúcu žízeň mungov hasí trpkou žľcou, podávame v nasledujúcej osnove :

Szmrecsányiho návrh.

Navrhujem, aby zák. čl. XXIV. r. 1901. o inkompatibilite zrušený bol ako zbytočný. Ponevác 201. §. domových pravidiel snemovne nariaďuje, aby všetky návrhy, ktoré cielia na utvorenie nového zákona, predsedovi snemovne predložené boli na písme v podobe zákonného návrhu, zákonný návrh môj podávam vnasledujúcej osnove :

Návrh zákona

o zrušení XXIV. zák. čl. r. 1901.

1. §. Zák. čl. XXIV. r. 1901. vyhlasuje sa za zrušený.

2. §. Prítomný zákon vstúpi do života v deň jeho vyhlásenia.

Budapest, 27. apríla r. 1911.

Predostiera :

Georg Szmrecsányi
krajinský vyslanec.

Odôvodnenie :

Pri utvorení XXIV. zák. čl. r. 1901. na to cielila múdrosť zákonodárstva, aby členovia snemu, zákonodarské povinnosti syoje plnili bez vyhľadávania a požívania všetkých neoprávnených a so zákonodarským stavom ich nesrovnávajúcich sa výhod.

Verejná mienka celej krajiny bez výnimky, so všestranným uspokojením prijala mudre, šľachetné na očistenie verejného života smerujúce toto rozhodnutie zákonodarstva.

Od tých čias aj čo tento zákon do života vstúpil, výbory snemovne, v smysle domových pravidiel utvorené, opravde s úzkostlivou svedomitosťou a pozornosťou zadovážovali platnosti tak litere, ako aj duchu tohoto zákona.

Oproti tomuto, zákon v každom ohľade važiacemu si pokračovaniu vyšspomenutých výborov, väčšina inkompatibilného súdobného výboru terajšieho snemu, v inkompatibilnej záležitosti krajinského vyslanca baróna Ludvika Léwayho, vyniesla taký výrok, z ktorého na to možno zakladať, že terajšia väčšina snemu nezastáva viac to stanovisko, ktoré v platnosti bolo pri utvorení tohoto zákona ; aby teda viera v právny rad a v správne nažívanie týmto zákonom, zklátená nebola, zdá sa byť potrebným, aby zákonodarstvo označilo to stanovisko, aké zaujma v prítomnosti.

Toto, prítomný návrh zákona docieliť má skrze to, že narádza zrušiť zákon o inkompatibilitate, ktorý itak zdá sa byť ťažkým bremenom, aby takto znovu otvorené byly žľaby tak dychtively žiadanej a osožnej verejnohospodárskej činnosti pre terajšiu, vládu podporujúcu väčšinu.

Budapešť, dňa 27. apríla r. 1911.

Súdobné pojednávanie proti kňazom čacanského okresu v Trenčine.

(Pokračovanie.)

V súdobnom pojednávaní proti kňazom čacanského okresu v Trenčine, ako svedok vypočutá bola aj Magdalena Šimáček. Vypočutie jej stalo sa nasledovne :

Predseda : Poznate vy pána kaplána ?

— Áno, poznám.

— Aj Hančinského ?

— Áno.

— Bola ste prítomná vtedy, keď pán kaplán mal ten rozhovor s Hančinským, pre ktorý je obžalovaný ?

— Áno, bola som tam aj som všetko počula.

— Teda čo viete o tom?

Svedok rozumne, zretedne, v úplnej súvislosti, smelo predniesol celý priebeh udalostí, medzi Hancsinským a pánom kaplánom sa stannuvšej.

— Pán kaplán a pán farár — povedala — stáli pred farou, šiel okolo Hancsinszky a pozdravil: dobrý deň; pozastavil sa pred farou pri pánoch. Pán farár mal práve meno, bolo svätého Jána nepomuckého a to bolo vo svätodušný pondelok; Hancsinszky pýtal od nich, aby mu na meno svoje dobrú cigarku a dobrý pohár vína dali. Ponevác to bolo pred voľbou, pán farár mu povedal, že pred voľbou mu ani cigaru, ani vína nedajú, lebo by to mohol kto nadužiť a považovať za napájanie a podplácanie. (Veľmi dobre musí znať pán farár svojich vtákov, keď je taký obozretný. Red.) Po voľbe však, keď príde vinšovať, že mu dajú. Hancsinszky len jednostajne dopaloval a žiadal vína a cigáru. Medzitým pán kaplán obrátil sa ku Hancsinszkému a oslovil ho: «Pán Chudulják». Takto prezývajú po dedine Hancsinszkého, na ktoré meno sa on náramne hnevá; toto ale pán kaplán nevedel a hneď ako ho Chuduljakom nazval, Hancsinszky sa rozlobil, začal zúriť proti pánu kaplánovi a medzi iným aj to povedal: «aj kňazi cigánia v kostole, aj na kazateľnici aj pri spovedi». Na to pán kaplán mu odvetil: «Keď vy tak grobiansky a surovo posudzujete kňazov, najlepšie uciníte, keď nepojdete do kostola a nebudete tam kňazov počúvať.

Predseda: Nehrozil sa pán kaplán Hancsinszkému, že ho opluje, keď do kostola vojde alebo že ho do kostola nepripustí?

— To pán kaplán nepovedal ani sa nehrozil.

Hancsinszky je pri svedectve Magdaleny Šimáček prítomný a začal sa umývať: tajil, že by on od farára cigaru a víno bol pýtal.

Predseda sa obráti ku nemu s tou otázkou:

— Povedal ste to, Hancsinszky, že kňazi v kostole klamú a cigánia?

Hancsinszky aj to tajil že to povedal; Magdalena Šimáček stane si pred Hancsinszkyho, ruky položí na driek a odvážene trikrát povie mu do očí:

— Storazy odprisahám na to, že ste to povedal a to je pravda, to nemôžete odtajiť.

Hancsinszky sa na určité vystúpenie tejto hrdej ženskej hegnul, začal sa rozpamätat lepšej a začal krútiť:

— To tak nebolo, jako to táto osoba udáva ja som len toľko povedal, že aj kňaz sa môže v kostole omýliť.

Tu sa zamiešal do diškursu aj kráľ. Fiškus. Jasně, čistě a pravdivě svedectvo svedka tohoto chce zklátiť a krížnymi otázkami do zmatku ju chcel priviesť. To sa mu ale nepodarilo, bo svedok na všetko rovno a určito odpovedal fiškusovi.

Fiškus: Kedy že bol ten rozhovor medzi kaplánom a Hancsinszkým?

— Popoludní.

— O kolkej hodine?

— Podvečer.

— A kde to bolo?

— Na vonkajšej verande farskej.

— A vy čo ste tam vtedy robila?

— Ja som vtedy slúžila na fare a bol sviatok, mala som voľný čas, teda som aj ja tam bola.

Fiškus jako cvičený právnik ku jednoduchej neučenej, ale proste a statočne smýšľajúcej a pravdu mluviacej osobe, aby ju pomýlil, klade nasledujúce otázky:

Jako že vy o tom myslíte, že taký človek, ktorý cigaru a víno pýta, že sa ten bude vadíť a bude kňazovi do cigánov nadávať, od ktorého to pýta? A prečo ste sa vy pri vyšetovaní na svedectvo nehlásila a prečo až včul sa hlásite svedčiť?

Dr. Gyuriss, obranca, vstal hore a pred tvárou slávnej sedrie protestoval proti takémuto spôsobu vypytovania, jako to činí kráľ. fiškus, ktorý na tento spôsob svedka chce do zmatku priviesť; vážnym slovom dokázal ďalej, že ľudová strana a jej prívrženci, jako aj obžalovaní duchovní, keď sa proti nim vyšetovanei zaviedlo, ponechali vyšetrujúcemu sudcovi to najširšie pole na vyšetovanie a docela slobodnú ruku na najotvorenejšie zkúmanie a pátranie svojho chovania počas celého volebného pohybu, lebo ani jedon nevykonal nič protizákonného. A preto, ponevác všetci ťažko boli obžalovaní a podozrievaní, v tom presvedčení, že sa

na nich nič dokázať nemôže, ani sa do vyšetrovania nemiešali, ani doplnenie inkvizície nežiadali, ani žiadne iné, zákonom sebe zabezpečené kroky proti inkvizícii, kráľ. fiškusom zaviedenej nečinili, v tom pevnom presvedčení, že táto vec nemôže prísť k súdobnému pojednávaniu, bo neni na to príčiny. Keď ale predsa títo kňazia v povedomí svojej nevinnosti, pán kráľ. fiškusom na lavicu obžalovaných dovlečení boli a keď včul ku svojej obrane, čestného očíteho svedka dovedú, ktorý čistú pravdu svedčí a aby pravda na javo vyšla, objasní vec, ktorú predpojatý svedok Hancsinszky zatemnil, či to s citom právnickým zrovnať vie pán kráľ. fiškus, keď obrane odopret chce toto právo a takému svedkovi, ktorý počas celého pojednávania najjasnejšej a najurčitejšej svedčil, odobiera vernohodnosť?

Aj veru pán fiškus, keď mu takto klepnuli palce, stiahol chvostík a netrúfal si vypytovať sa viacej Magdaleny Šimáček.

Dr. *Neumann*, druhý obranca obžalovaných vyzvedá sa od švedka:

— Jaký človek je rychtár Hancsin? Na pána farára mnoho vykričal? Neni on pijanstvu oddaný?

— Áno.

— Dakedy aj viacej vypije?

— Áno.

Tu skočí fiškus zase do reči svedkovi a pýta sa:

— Jako vy to viete?

Ale svedok sa nedá pomýliť a fiškusovi rezko odpovie:

— Ja to dobre viem, lebo som ho na vlastné oči v krčme opitého videla.

Svedka odprisahali, Hancsinszkyho ale ku prisaha nepripustili. Hancsinszky sa síce tiež postavil medzi ostatných svedkov, keď spoločne prisahali, ale ho hneď odtiaľ vysotili, bál sa chudiak, že keď nebude prisahať, nedajú mu diurna; no keď sa dozvedel, že mu aj bez prisahy jeho kompetenciu vyplatia, potešil sa hneď a nič ho nemrzelo, že svedectvo jeho diskvalifikované je tým, že súd neprijal jeho prisahu.

Jozef Lívora, pánszky polesný z Novej Bystrice je nasledujúci svedok; on ale o veciach, o ktorých žalujú kňazov, nič nevie, počas celej

volebnej akcie nikde nebol, ani doma sa veľmi o voľbu nezaujímal.

Keď ho fiškus napomenul že počas vyšetrovania sa vedel lepšej rozpamätať na tieto veci a že vtedy svedčil, že liberálnu stranu nazývali židovskou stranou a ľudovú zase kresťanskou, odpovedal:

— Áno, od ľudí som to vtedy počul, ale kto to vyprával, to neviem a sa nepamätám.

Fiškus: Nevyučili snáď kňazi tých ľudí takto?

— Nevie.

Obranca: Mal ste počas volebných pohybov ten dojem, že ľud úprimne bol oddaný ľudovej strane, že sa oduševňoval za túto stranu a za jej kandidáta?

— Áno, oduševnenie bolo u ľudu.

— A odkiaľ pochádzalo toto oduševnenie?

— Ľud úprimne bol prítulný ku ľudovej strane a ku osobe kandidáta.

Fiškus: Nebol ľud fanatizovaný?

— Niektorí držali to za vec náboženstva, ale ostatní boli oduševnení.

Obranca Gyuriss: Jaký človek je Hancsinszky, vy ste od rokov na tom okolí, teda ho znáte?

— Hancsinszky nemá tam dobrého chýru; je to taký popánený sedliak.

— Rychtár Hancsin pije?

— Nevie.

Ondrej Svitek, novobystrický pánsky hajný, nič nevie udať, len to, že mu žena výčitky činila za to, že tiež pristal ku židovskej strane; kráľ. fiškus aj tu len na to bol zvedavý, či kňazi nevyučili tu jeho babu, aby ho karhala pre liberanstvo. Každá kresťanská žena veľmi dobre vie, že poriadny muž hlas svoj vždy a všade z presvedčenia oddávať má na statočných kresťanských kandidátov a nie na všeliakých židovských liberálov a pánskych figliarov, ktorí keď sa raz pri voľbe ukážu, vtedy ňa aj po pleciah potlapkajú a po voľbe im smrdíš a radi sú, keď ňa nevidia. Naše kresťanské ženy ale dobre vedia, že takých lakomcov mužov, ktorí za judášsky groš, za trochu žranice a korhelice svoje kresťanské presvedčenie zaprú a jako barani kúpiť sa dajú, dobre to vedia naše ženy, že takého chlapa treba dobre za šticu vyškubať a karhať.

Ondrej Svitek sa veru aj priznal, že pijatiky a zranice na dostač bolo u Klapholza na Čaci a ožraných ľudí že tam bolo tiež dosť v tom liberálnom tábore.

(Pokračovanie nasleduje.)

To i to.

Nikto posiaľ nezaviedol a neklamal Uhorsko tak špatne, ako terajšia snemová väčšina liberálnej darobnej práce. Nazvala sa pracovnou stranou, lenže tá práca, ktorú ona vykonáva, rovno do záhuby vede krajinu. Kolko slubov mal Héderváry pre krajinu, keď prevzal vládu? Jako mamili drahi jeho mungovia voličov, že tak a tak bude, keď sa oni dostanú do krajinského domu? A hľa, snem už skoro rok zasedá, a ľud, ktorý pri voľbách nielen slubami, lež aj nápojom omámili, nič nevidí z tej veľkolepej práce liberálnych mungov. Do krajinského domu veľmi lenivo chodia, lebo je im práca obtížnou. Héderváry naporad behá z Budapešti do Viedne, rad by dačo vyžobral — a keď nie iné, aspoň koňský chvost na žandárske klobúky — aby sa chvastať mohol pred krajinou, že on je miláčkom jeho veličenstva kráľa a že jemu sa podarilo vymôcť také výhody pre krajinu, o ktorých posiaľ vo Viedni ani čuť nechceli. Lenže márne cestuje Héderváry do Viedne, márne žobre u ministra spoločnej armády, nedajú mu nič. Héderváry ako známo, má hrubú kožu a keď ho vo Viedni odpraví, vráti sa domov do Budapešti a usmieva sa ďalej. Jeho mungovia ale matkajú mu vačky, či nepriniesol daaký dar krajine. A keď nič nenamatkajú, smejú sa spolu s ich gazdom a hovoria: To nič nerobí veľzíru náš, zes krajine nič nepriniesol, len pre nás maj plne válovy, lebo keď toho niet, my zabaneme od ťažkej práce, ktorú vykonávame v krajinskom dome za našich voličov.

*

Bez mála všetky mestá a obce našej krajiny klesajú pod ťarchami priražiek. Málo je takých obiec, ktoré vstave sú udržať seba zo svojich dôchodkov. Dakde je tých priražiek 300—500 percentov. Že pri takomto hospodárení občania obťažaní sú takými ťarchami, ktoré len s veľkým sebazaprením a ukrivdením vstave sú znášať, to každý čitateľ pochopí.

Aj tu vidieť pečlivosť vlády o našich občanov! Vláda totiž s tým figlom zaokrýva náramný deficit krajinský a tak si rozmnožuje dôchodky, že rozličné ťarchy uvaľuje na obce. Po tomto tých trov tolko sa nakopí, že prirážky z roka na rok porastajú. Mimo toho v obciach uvádzajú do života rôzne novoty, ktoré stoja ohromné peniaze a tieto tiež občania musia vypoťiť. Tam vodovod žiada dakolko pánov, inde zas elektrické osvetlenie, tam betonovú dlažbu atď.

Tieto novoty obyčajne žiadajú takí páni, ktorí k obecným trovám ani s halierom nepri-spejú, lež tlačí to všetko bedrá chudoby. Ak dlho to trvať bude a aký koniec vezme toto nesvedomité šafárenie, to sa nedá vopred predvídať. Ľud dvojnásobne musí pracovať a hladovať, aby chútky pánov zaplatiť mohol.

*

Od dávna povráva sa, že Uhorsko je krajina úradníkov. Vo veľkých štátoch nenie totiž tolko úradských, ako u nás. Väčšina študujúcej mládeže chystá sa za úradských. Sú mladíci, ktorí roky a roky zdarma pracujú v kanceláriach, len aby sa časom k daakému platu dostali. Najnovšie už aj ženské sa tisnú do úradov a robia konkurenciu mužským.

O uhorských úradských nehovorí ľud s pochvalou. Často čuť ponosy proti nim. Vela je ich. Nie sú ľudskí. Častokrát rozhorčujú a do krve urážajú stránky, s ktorými dočinenia majú. Neplatí to o všetkých úradských, lež len o tých, ktorí hádam ani povolania nemajú, aby zastupovali úrad a prevzali ho len z musenosti. Všetky kancelárie sú preplnené a predsa je vela reštancií, tak že vláda z roka na rok rozmnožuje počet úradských, bo v sbore úradníkov je vela lenivcov a nesvedomitých povalačov, ktorí nechcú a nevedia pracovať. Z druhej strany je u nás vela zkrachovaných zemankov, ktorých synčekov nastírkajú do úradov, aby si ich fajné ruky pri kopaní alebo hoblovaní nezodrali. Úradníkov je vela a vzdor toho naša administrácia a zvlášte súdobníctvo je veľmi farbavé a zdlhavé, čo je dôkazom toho, že páni úradskí nesvedomite konajú svoju prácu. Preto lepšie by bolo menej úradských zamestnávať, dať im poriadny plat, lež náležite ich povyberať. Lenivcov a su-

rovcov treba prepustiť a len svedomitých a pracovitých úradských podržať v službe. S tým vyhral by sbor úradských a vyhrala by aj krajina.

*

Študujem štatistický výkaz o našich špitáloch a zdravotných pomeroch. S celým právom pozastavujem sa nad tým, jak biedne stojíme v tomto ohľade. Nemocníc je málo a chorých je hrozne mnoho. Krajina nemala a nemá peniaze na najpotrebnejšie zdravotné ustanovizne. Vlády odjakživa mali milióny na kortešácie, na fôišpánske, na ministerské penzie. Krmily peniazmi kadejakých darebákov, ktorí svoje majetky prelumpovali. Dávali a dávajú subvencie, koncessie a provízia fabrikantom a pálenikárom. Stavaly sa u nás železné mosty z dreva a drahé paláce ktoré neraz prvej sa zrútily, ako ich vybudovali. Slovom na všeličo bolo peňazí, iba na lekárov, na sanatória a na nemocnice nie. Cudzí štáty od dávnych časov pečujú o tieto ustanovizne a niet obiet, ktoré by neprinesly v záujme biednych, omrzačených, temných, hluchonemých a rôznych nemocných. U nás len z mrvinok udržiavajú zdravotné ustanovizne. Hrozne mnoho je u nás takých neborákov, ktorých by v nemocniciach mali opatrovať, lenže niet miesta pre nich. Niet peňazí v štátnej pokladnici na to, nech sa teda na spoločenstvo apeluje keď je reč o humanisme a keby sa malo ukázať, že v Uhorsku smerodajné kruhy starajú sa o zdravie občanov a o opateru chorých. Štatistika smutnými dátami potvrdzuje prísnu našu kritiku. Do nemocníc len v obmedzenom počte príjmu nemocných — v prvom rade tých, ktorí majú protekciu — lebo niet miesta. Tisíce chorých zahyne bez lekárskej pomoci a bez opateru. Stá chorých nevylieči sa dôkladne v nemocniciach, lebo musia dať miesto iným. Málo je v špitáloch opatrovkyň, bo slabo ich platia. Aj zaopatrenie je chatrné, lebo niet peňazi na tieto filantropické ciele. Márne kľučkujú ťažko chorí a opustení u dvier nemocníc. Niet miesta pre nich. Milióny máme na armádu a na kortešácie... nemocní nech zahynú...!

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťana!»

Židovské šalbiarstvo na bursách.

Krešťanská ľudová strana žiadala a prítomne tiež za každej príležitosti pracuje na tom, aby bursa, akožto známa peleš šalbiarstva a vyžierania obecnstva náležite bola sreformovaná. Tieto snáhy krešťanská ľudová strana, proti návalom liberálov a židovstva, bohužiaľ posiaľ nemohla uskutočniť. O hnusných šalbiarstvách aké na bursách prevádzajú židovskí bursianeri v Budapešti a vo Viedni, nepodvratne svedčí nasledujúca zpráva:

Na budapešianskej a na viedeňskej burse odohraly sa pominulé dni také rozčulujúce prípady, ktoré dovoľujú nazreť do tej vábivej, lež nadmieru nebezpečnej ustanovizne obchodnej. Ponevác sú tieto prípady nanajvyš poučné, zasluhujú povšimnutia všade tam, kde hra na hurse vabi do svojho nebezpečného náručia a hrozí hmotným zničením tomu, kto sa bez známosti púšťa do bursovej hry.

Na budapešianskej burse niekoľkí špekulanti s papierovým zbožím urobili obchodné záväzky asi na päťsto—šesťstotísíc metrických centov ovsa s určením termínu na koniec mesiaca apríla. Ponevác špekulanti pri kúpe ovsa si nevyväzovali aj jeho prevzatie, lež len na zaplatenie difference, ktorá sa medzi cenou ovsa v deň kúpy a v deň vybavenia obchodu ukáže, tí, ktorí ovos predávali, snáď ani sami nevedia ako vyzerá táto rastlina, tí ale, čo tolko ovsa poskupovali, rákali na to, že následkom väčšieho hladania ovsa, jeho cena poskočí a oni z difference medzi vtedajšou a terajšou cenou ovsa obrovský zisk stiahnu do vaku. Cena ovsa skutocne poskočila, tak že v koncom apríla na burse zakupovali ovos po 21 kor. 40 halierov za metrický cent.

Tí, ktorí spravili predaj ovsa, aby špekuláciu kupujúcich zmariť, lífujú lacnejší ovos z Rumunska a iných pobalkánskych štátov a tento v deň termínu chcú oddať kupcom. Títo ale vyhlasujú, že je to ovos zkazený, potuchnutý a že ho ani neprevezmú. V páde sa predavačom podarí sohnáť aspoň približne tolko ovsa, na kolko metrických centov bola kúpa uzavretá, tak kupujúci prídu do nemilého položenia, lebo nebudú vedieť, čo s tolkým ovsom robiť a utratia veľké obnosy. V protivnom páde ale budú tratiť

predavači ovsa pri vyrovnání difference v cene, ak sa im nepodarí stlačiť cenu ovsa alebo sohnat potrebné množstvo, Ponevác sa teda kupujúci proti ztrate bránia tým, že ovos držia za zkazený a nechcú ho prevziať, predávajúci ale tým, že sa usilujú potrebný ovos sohnat, vec akiste pride pred bursovny súd. Čo tento súd povie, nevedno, isté je ale, že v tejto špekulácii mnoho ľudí pride o veľké peniaze na jednej alebo druhej strane, lebo veď jak kupujúcim, tak predávajúcim nešlo o ovos, lež v prvom rade o vrecko druhého.

Druhý zaujímavý prípad odohral sa na viedenskej burse. Špekulanti vrhli sa na účastiny známej Škodovskej železolejárne a dielne na kanóny. Akcie Škodovskej dielne 1. apríla stály na 597 kor. Šikovne prevedenou špekuláciou bursianeri cenu akcií behom krátkych dvadsať dní zdvihli na 828 korún, tedy o 231 korún. V nádeji rýchleho zbohatnutia na Škodovské akcie robily obchody ľudia, ktorým by bolo lepšie, keby o burse ani nevedeli. Malí priemyselníci, úradníci a s malým kapitálom gšeftujúci obchodníci. Špekulanti 20. apríla videli, že sa cena účastín ďalej už dvíhať nedá a oni už majú svoj zisk vo vačku, zrazu nastalo na burse veľké ponúkanie Škodovských účastín. Cena akcií padala takrečeno z minúty na minútu o desať, o dvadsať korún. S 828 klesly na 808, potom na 795, neskôr na 780, až konečne klesly na 730, teda v jeden deň o 98 korún. A padanie nezastalo ani na druhý deň. Škodovské akcie do v krátkom čase padly nižšie než byly po 1. apríli a len skoro ich značily na 643 korún.

Chýr o neslýchanej derute Škodovských akcií rozniesol sa po Viedni ako btesk a zainteresovaní ľudia bežali na bursu. Tu bol skutočne plač a škripanie zubov, Lahkomyselní hráči vykrikovali, kliali, hrešili, plakali, vidiac svoju hmotnú zkazu. Ženské na galeriach zalomovaly rukami, vlasy si trhaly a jedna rozžialená ženská zvolala: Skočím do Dunaja aj s deťmi!

Naivní lahkomyselní ľudia navedení ku hre na burse behom pár minút vyšli na zobráčku palicu, kdežto mysleli, že budú millionármi.

Tieto dva prípady sú však nie výnimočné. Keď aj nie v takýchto veľkých rozmeroch, ale

stávajú sa podobné menšie ustavične. Kolkoraz čítame, že tu i tam majetného človeka bursa priviedla na vnivoč a potom si siahol na život. Rýchle zbohatnutie je nadmier vábivé a nesvedomité, každou masťou natretí špekulanti vedia to dobre využiť a oni takrečeno vždy vyhrajú, keď nie na špekulácii, tak na nezbehlosti svojich klientov v bursovej hre. Preto obecenstvo, ktoré nezná krútnavy hry na burse, môže si stiahnuť to poučenie, že kto sa hre nerozumie, nech sa do hry nepúšfa, na žiaden pád ale nech neverí agentom židovským.

Biskupská konferencia.

Kardinál knieža primas Klaudius Vaszary sbor osvietených pánov biskupov povolal ku konferencii na 28. apríla. V tenže deň o 10. hodine predpoludním kardinál knieža primas modlitbou zahájil konferenciu a súčasťnili sa na nej: Ján Csernoch arcibiskup kaločský, Ján vályi, gr. katolícky biskup prešovský, barón Karol Hornig biskup vesprémsky, Julius Firczák gr. kat. biskup munkáčský, Demeter Radu gr. kat. biskup veľkováradinský, gróf Gustáv Mailáth biskup sedmohradský, gróf Mikuláš Széchenyi biskup veľkováradinský, Vazul Hosszú gr. kat. biskup lugošský, Volfgang Radnay biskup baňskobystrický, Alexander Párvy biskup spišský. Ludvik Balás biskup rožňavský, Ottokár Prohászka biskup stolnobelohradský, Tibor Boromisza biskup satmársky, dr. August Fischer-Colbrie biskup košický, Árpád Várady biskup rábsky, Julius Glattfelder biskup čanádsky, gróf Vilhelm Batthyány biskup nitriansky, Tibor Hajdu arciepát z Pannonhalmu, Štefan Horváth opát-kanonik zastupiteľ kapitule sombathelskej.

V konferencii pojednávali v prvom rade záležitosti katolíckych ľudových škôl a učiteľských pripravovní. Zatým biskupská konferencia zaoberala sa s jednotlivými, zvlášte socialnými uzavretiami X. krajinského valného shromaždenia katolíkov, ktoré predostrela Krajinská Katolícka Jednota. Konferencia s radosťou víjala sriadenie missií na železničných stanicách a zakladanie kresťanských robotníckych organizácií v širšom kruhu. Biskupský sbor duchovenstvu odporúčať bude sriadovanie missijných spolkov, podporovanie Spolku sv. Alojza a hor-

livosť okolo posilňovania a rozširovania Katolíckej ľudovej Jednoty. Na návrh stolnobeľhradského biskupa Prohászku biskupský sbor vyriekol, že vydá spoločný pastiersky list o mravnej zkaže, o prekážaní prostitúcie a o mravnej ochrane dietok. Konferencia mala ešte pojednávať aj záležitosť postavenia historického uhorského ústavu v Ríme, ale pojednávanie tejto záležitosti odročené bolo na jasennú biskupskú konferenciu. Nato knieža primas veľmi slovami odobral sa od členov biskupského sboru a s tým sa konferencia skončila.

Kátastrófa baníkov z Uhorska v Amerike.

Minulý týždeň udala sa hrozná katastrofa v Throope (štát Pensylvania). Katastrófa udala sa v bani prislúchajúcej spoločnosti «Brice Pancoast Coal Company». V baniach tejto spoločnosti pracuje stále asi 300—400 robotníkov z Uhorska. Počas katastrofy v tej šachte, kde vypukol oheň, pracovalo 89 Uhrov, ktorí všetci zahynuli spolu s ostatnými inej národnosti baníkmi. Na priemerne malej baňskej osade sotva je domec, ktorý by nemal jedného alebo viac mŕtvých. Dľa dát dosavadného vyšetrovania 45 žien prišlo o svojich mužov a 137 detí ostalo sirotami.

Nakoľko posiaľ bolo možno ustáliť, katastrofe padli v obeť nasledujúci vysťahovalci z Uhorska: Ondrej Gibarsky (Pere, st. Abauj-Torna), Michal Gáj, Kliment Vörös (Fertőszentmiklós, st. sópronská), Julius Varga (Kőcski, st. Vas), ďalej Georg Balog, Julius Kormány, Ján Aazarcsik, Emil Vascinák, Ondrej Dalcik, Jozef Karlovič, Adam Praszki, Ján Bubonišl Vavrinec Rác, Jozef Juhás, Edvard Hart, Jakup Píknák, Vaclav Valutáš, Jakub Matakónáš, Jozef Grabócky, Imrich Barkó Peter Miller, Alexander Navrócky, Ludvik Dyorkovsky, Michal Dickuš, Michal Kalvers, Ján Stoják, Ján Zučkiš, Heinrich Lukáč, Jozef Šuba, Karol Padurgla, Michal Bilesky, Stanislav Korovák, Vilhelm Prokop, Franc Salzis, Anton Bičko, Heinrich Rothvell, Adam Pačko, Lev Poseva a Ján Billik. Nášťastní boli zväčša Slováci zo zemplínskej, šárišskej a beregskej stolice, ale ich príslušné miesto presne ustáliť posiaľ sa nepodarilo.

POLITICKE CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová 25. apríla vydržovala poradu vo vlastnom kruhu a z tejto príležitosti za vonkajších členov strany prijati boli: Štefan Sipos tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty (Budapest), dr. Julius Veréb pravotár (Szabadka), Ján Csumitta dekan-farár (Ólubló), dr. Štefan Molnár správca hlavného gymnázia na odpočinku, spravujúci radca Katolíckej ľudovej Jednoty (Budapest), Viktor Radnay farár (Nógrád-Ladány) Štefan Halmos pokladník banky (Budapešť), dr. Karol Bonta pravotár (Budapešť), Franc Klein farár (Kristályfalu), Franc Szlovik kupec (Szepes-Ófalu).

Odovodnenie návrhu Szmrecsányiho.

Odôvodnenie návrhu, ktorý predostrel vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi cieľom zrušenia XXIV. zák. čl. r. 1901. o inkompatibilite, krajinský snem vyslancov ustanovil na 10. mája. Liberálne a židovské noviny celkom chcely zamlčať tak zvestný súdobný výrok, ktorý v známej záležitosti baróna Léwayho vyniesol inkompatibilitný výbor, ako aj návrh Szmrecsányiho na zrušenie zákona o inkompatibilite. Nuž zklamali sa náležite liberáli a zároveň aj židia. Najviac vtedy ale potiť sa bude barón Ludvik Léway.

Sviatok červených.

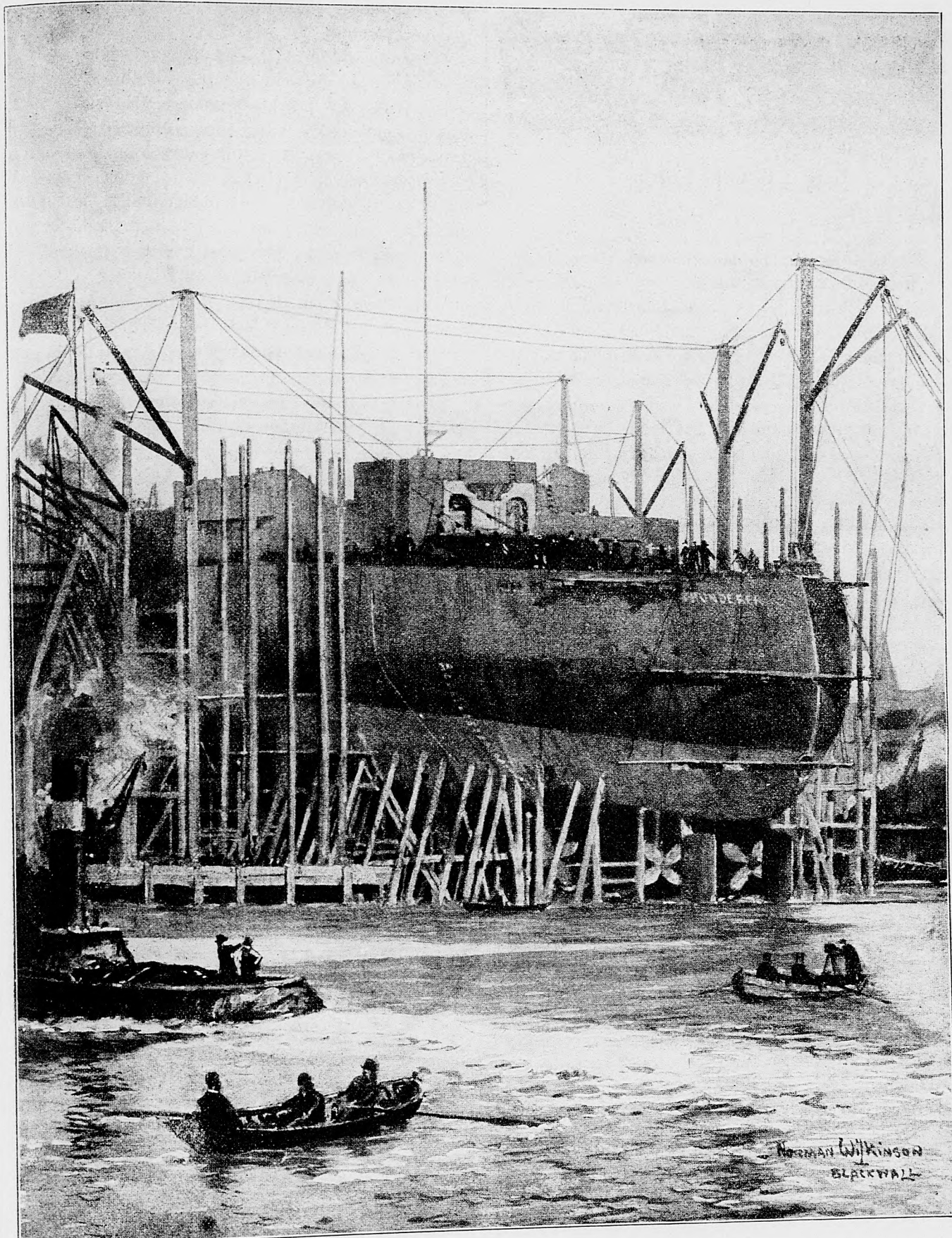
Tohoto roku sviatok červených akosik chladno vypadol. Prvého mája nesúčastnilo sa na verejnom pochode toľko robotníkov ako inokedy. Hulákania bolo tiež menej. Policaj nemusela zakročiť. Na čele pochodu kráčali vodcovia: Kunfi, Jakub Weltner, Manó Buchinger, Garami a Horovitz. Aj to označuje zaslepenosť socialdemokratov.

Zo snemovne.

Krajinská snemovňa vyslancov 1. mája nedržala zasadnutie. V pojednávaní stojí rozpočet ministerstva orby, o ktorom predmete 29. apríla zvláštnu reč povedal krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Karol Huszár.

Justhovci a socialdemokrati v Arade.¹

Justh a jeho súdruhovia socialdemokrati, Arad vyvolili si za prvé miesto, z ktorého spoločnú agitáciu zaviesť chcjú po celej krajine. Vydržovali tam aj spoločné shromaždenie 30. apríla. Toto shromaždenie malo byť veľké, prišlo ale k nemu málo Justhovcov a málo socialde-



Vyhotovený Dreadnought.

mokratov. Teda sa nepodarilo. V shromaždení rečnil Justh, socialdemokrat dr. Ormoš a v mene Rumunov krajinský vyslanec Pop-Csicsó. Konečne ohlásili sa aj feministky, baby totiž, ktoré chcejú

mať podobné práva ako mužskí. V týchto mene vykrikovaly židovky: Bédi-Schwimmer a Adela Spádi. S týmto zakončila sa svatba Justhovcov a socialdemokratov v Arade.



BESEDNICA.

Väzenie pána Brnáka.

Anka bola jedinou podporou svojej starej chorej matky. Bola ona veľmi poriadne dievča a sama si zarábala chlieb. Pravda, boly časy, keď nestačilo na bytné, na chovu a na lieky pre starú matku a v takýto čas veľmi si musela lámať svoju peknú belavú hlavu. Ale posavád jakosi ešte vždy vyviazla z núdze. Teraz ale jej písal pán domu, že popoludní pride k nim a očakáva, že vtedy bytné bude mať pri ruke.

Bol chladný, neprijemný čas, keď pán Brnák, mladý majiteľ domu, naozaj splnil svoje vyhrážanie a išiel ku vdove Trnovskej, aby sinkassoval bytné. Sám dom nebel volaaký úhľadný, ale v byte vdovy bola veľká čistota, ačpráve koberce boly vetché a aj náradie staré. V kozube plápolal veselý oheň keď vstúpil a na prostriedku izby, pri jednom veľkom stole s písmami, sedelo jedno mladé dievča, Pán Brnák razom bol na čistom s tým, že toto je dcéra Trnovskej, ktorú bol už raz-dva videl, ale si ju nevšimnul. Dievča malo čierne oči, tmavú tvár, tmavé vlasy a toto upútalo pozornosť pána Brnáka.

Ale preto zdvorilé pozdravenie Anky veru len veľmi chladným kyvnutím hlavy vrátil.

— Slečna, rád by som prehovoril s vašou matkou.

— Viem — odpovedalo dievča — ale ona je natoľko chorľavá, že bude lepšie, keď nebude prítomná pri našom rozhovore. Prosím, vybavte so mnou tú vašu vec.

Brnáka prekvapil pokojný výstup dievčata.

— Ufam, že máte peniaze pri ruke? — pýtal sa takmer s drzou krátkosťou.

— Nie, lutojem, prinútená som vyznať, že nie sme vstave platif.

— Odpustíte, slečna, keď musím s vami otvorene vyprávať. Ďakujte vašej matke, keď počujete neprijemné veci. O jednu hodinu dostaví sa sem ktosi, kto soberie vaše náradie. Jak nezaplatíte...

— To sa nestane! — povedala chytró Anka a jej tvár sa zapálila od rozčulenia.

Pán Brnák šiel ku dverám, jako kto nemá viac čo povedať ale Anka ho predbehla. Rýchle zvrtila kľuč v zátvore, potom si ho vstrčila do vačku a sadla si na svoje miesto.

— A to čo má znamenať, slečna? pýtal sa Brnák prekvapený.

— Chcem vám dať času k tomu, aby ste si premyslel vec — odpovedalo dievča.

— A keď si nepremyslím?

— Budete prinútený.

— Prinútený?

— Áno. Neverím, že by ste mal vôle cez okno vyskočiť, iného východu ale niet. Jestli sa len nevyškriabete cez komín, ale škoda by bolo vášho celkom nového obleku. Vy ste veľmi zámožný človek, pán Brnák, celé ulice máte v tejto štvrti mesta. Mimo toho aj v rozličných bankách na vašom mene leží značný majetok v účastinách. Moja ubohá matka ale je veľmi chudobná žena, ktorú vydržiavam z trpkého zárobku mojich rúk. A vy by ste chcel uvrhnúť na nás toľké utrpenie vašim nemilosrdenstvom? Vy ste v podstate neni zlý človek, pán Brnák, len prísny a život tak beriete ako iný obchod. Toto je jediná vaša chyba. Ale ja viem, že vaše srdce je dobré a bárs aj nemilosrdne zachádzate teraz s nami, preto si vás vysoko ctím.

Vážne a priamo hladela na majiteľa domu. Brnákoví nebolo neprijemné, že mu takéto pekné mladé dievča hovorí, že si ho ctí. Ale preto predsa chcel tvrdo hovoriť. Ale Anka ho predišla:

— Mnoho mi vyprávali o vašich dobrých skutkoch prečo by ste robil výnimku práve v tomto páde? Veď my nechceme almužnu, len malé poshovenie. Pravda je, že dnes je neprijemný čas a asnáď toto má zlý účinok na vás, že zapierate svoju dobrotu a práve nám chcete dať pocítiť svoju moc. Nie, nehovorte! Neodporujte mi! Vy ste dnes namrzený a hnevľivý. A keďby som ja bola vaša matka, postavila bych vás preto do kúta.

Pán Brnák sa veľmi hneval, ale na túto výpoveď predsa sa zasmial. Anka pokračovala:

— Medzi danými okolnosťami vy dotiaľ budete mojím väzňom, kým mi nesľúbite, že budete čakať, pokiaľ vám budeme vedieť bytné zaplatif. Len nechcete, aby sa nemoc mojej úbohej matky zhoršila? Jej zdravie mne viac stojí, než vaša dobrá mienka. Myslíte si o mne čo chcete, ale odtialto nevyndete dotiaľ, kým nepristanete na moju žiadosť. No dohodli sme sa? Áno alebo nie?

— Nie — odpovedal majiteľ domu vážne.

— Prosím, pán Brnák sadnite si. Ja môžem čakať.

Anka ohmatala svoj vaček s kľúčom a znova začala písať. Keďby náhodou bola mužským, bohvie, snáď životom by bola zaplatila svoju veľkú odvážľivosť, ale že sa náhodou narodila ženskou, to ju bránilo. A ona to dobre vedela.

— Slečna, riekol po krátkom mlčaní Brnák — otvorte dvere, lebo budem kričať o pomoc!

— Prosím. To môžete urobiť.

— Slečna Anka!

— Pán Brnák?

— Či viete, že je už hneď šesť hodín?

— Áno, tak sa pamätám, že pred chvíľou bily tri štvrte.

— Musím ísť večerať.

— Veľmi bych lutovala, keby ste pre svoju hlavatosť dnes nevečerali.

Jaké je to dievča! Brnák sa vystieral a pozeral na vrecko dievčata.

— Prosím, slečna Anka, na siedmu hodinu mám schôdzku.

— Jaká škoda, že nemôžete odísť!

Brnák vyskočil zo svojho miesta a prešiel po izbe. Anka usmievajúc sa, hladela na neho.

— No? — pýtala sa. — Rozmyslel ste si vec a prisľubíte, že nám počkáte?

— Na moje nešťastie: áno, poddám sa násilnosti. Čo bych mohol aj iné robiť?

— Sľubujete?

— Sľubujem.

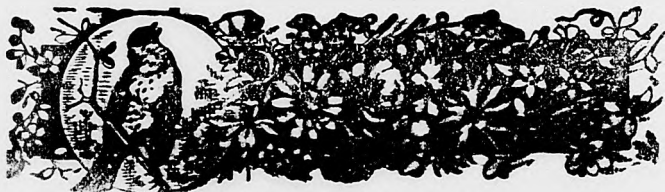
— Vy ste ma učinil veľmi blaženou, pán Brnák — povedala Anka dojímavé a so slzavými očami hladela na neho a vyňala kľúč z vačku a otvorila dvere. — Viem, že vy teraz veľmi zle budete o mne myslieť a snáď ma pomenujete v duchu aj surovou, ale uverte, že to, čo som urobila, urobila som len pre svoju chorú matku. Dobrý večer, pán Brnák.

*

Brnákovi, idúc domov, veľa myšlienok križovalo hlavou, ale vyznajme pre vernosť historiky, že nad všetkými jeho myšlienkami panoval jedon pár čiernych očí, pekné tmavé vlasý a jedon dievčensky bájočný úsmev.

Na druhý deň zas vyhľadal svoje väzenie u Trnovských, aby ubezpečil Anku o tom, že bárs jeho sľub násilne vynútila od neho, ani na ume nemá nezadržat ho. Budúci týždeň ale, ponevač už nemal záminku na návštevu, bez každého vysvetlovania prišiel ich navštíviť.

A teraz vy, ktorí ste čítali túto historiku, nebudete sa čudovať, keď sa dozviete, že po uplynutí jedného mesiaca, Anka, tá chudobná Anka stala sa manželkou veľmi bohatého Brnáka. Najprv však musel prisľubiť, že o jej matku bude sa starať pokým žije. A len potom učinila ho zas väzňom a to na celý život.



CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ vo stredu 3. mája popoludní prišiel do Gödöllöva, zkadial viackrát navštívi i Budapešť.

Kardinal Knieža-primas Klaudius Vaszary v sobotu 29. apríla o 4. hodine popoludní odcestoval do Balatonfüredu a ostane tam až do konca leta.

Dr. Medard Kohl vysvätený biskup od 4. do 17. júna sviatosť birmovania udeľuje v Budapešti.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie minulý týždeň bol v Budapešti a bral účasť na konferencii biskupského sboru z tej príležitosti aj navštívil miestnosti Katolíckej Ľudovej Jednoty. V IV. tohoročnom obežníku cirkevnom osvietený pán biskup dáva na vedomie, že od 6. do 21. mája udeľovať bude sviatosť birmovania v okrese tokaj—ujhely- a ostrovskom. osvietený pán biskup uverejňuje ďalej pápežskú rezolúciu, dľa ktorej navšívovanie chrámov pre odpustky už popoludní pred odpustom započat sa môže. Dovoľuje tiež osvietený pán biskup, že v katolíckych školách medzi dieťkami zariadiť sa môžu zbierky pre nemocnicu chorých na sucholy, ktorá založená je pod menom arcikniežata Jozefa. — Katolícky autonomičný kruh 23. apríla, za prítomnosti početných členov vydržoval valné ročné shromaždenie, ktoré ako predseda peknou rečou zahájil skutočný vnútorný tajný radca, predseda kráľovskej tabule Eugen Bercelly a v ktorom ako tajomník kruhu dr. Patrik Stuhlmann, kňaz a profesor praemonštratský o účinkovaní kruhu podal obširnu zprávu. — Dr. Melchior Takács, praelát praemonštratských kňazov v budapešťanských novinách uverejnil hlboko ponúnné články, v ktorých dokázal, že III. universita dľa práva patrí Košiciam. — Spolok katolíckych tovaryšov 30. apríla zariadil pekné divadelné predstavenie. — Krajinský patronážsky spolok v prvých dňoch septembra krajinské valné shromaždenie vydržoval v Košiciach Julius Zágróczky kráľovský školdzorca, po štyridsiat-ročnom účinkovaní, odobral sa na odpočinok, z ktorej príležitosti minister výučby vyslovil mu uznanie. — Na chlieb chudobných sv. Antona istý bezmenný daroval 5 korún. — Ludvík Kállai v obci Inánes z kalvinského vierovyznania prijatý bol do katolíckej cirkvi. Od roku 1895 už 18 inovercov prestúpilo tu na katolícku vieru.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Adalberta Zaborovszkyho praepošta a mestského farára z príležitosti jeho menin osvietený pán biskup pozdravil telegračne a žiačky anglických mnišiek za prítomnosti početného obecenstva ku jeho počte zariadily slávnostné predstavenie. — Osvietený pán biskup grécko-katolícky, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Vályi, na grécko katolíckej sviatky veľkonočné predstavených vrchností povolal ku sväteninám a pohostil ich dľa starej obyčaje. — Zahrada autonomického kat. kruhu otvorená bola 4. mája. — Grécko-katolícki učitelia prešovského biskupstva 27. apríla vydržovali shromaždenie a utvorili spolok grécko-katolíckeho biskupstva. — Ku zkúškam grécko-katolíckej praeparandie za komissára vymenovaný je kráľ. školdzorca Elemér Szabó. — Michal Roskovic tunajší ctihodný občan a fabrikant kočov zomrel minulý týždeň. — Stolica Beregszász vydala nariadenie, dľa ktorého každý kto šíri a mlúvy nestydaté reči, ukazuje oplzlé obrazy a robí verejné škandále, pokutovaný bude na 100 korún a áreštom. Podobné nariadenie mala by vydat každá stolica. — *Gombosszentgyörgy*: Jozef Mihály

tunajší farár neočakávané zomrel minulého týždňa, pochoval ho s hrubou assistenciou praepošt-farár Adalbert Zaborovszky. — *Siroká*: Horliví veriaci obce 23. apríla vydržovali tu shromaždenie, v ktorom peknú reč povedal dr. Pavel Dolyák, spiritual zo Szepesváralja. Do Jednoty vstúpilo 200 členov. S tým aj Jednota krom jednej fary utvorená je v celom okrese sabinovskom. Vilhelm Mikó, kráľ. podškoldozorca minule v okrese sabinovskom navštívil všetky náboženské a štátne školy.

Chýry zo Spiša. V Domaňovcäch následkom prčkovej a pyskovej choroby vyhynulo 9 kusov rožného statku, 300 baránkov a 60 ošípaných. — V mesiaci marci odviezli z našej stolice na železnici do iných krajov Uhorska 112 kusov rožného statku a 134 ošípsných; do cudzozemska 48 kusov rožného statku a 8 koní. — Medzi mestom Nová Ves a Merényom (Ondrišle) od 15. júna zavedú premávku na automobiloch. V Levoči pre financdirekciu vystaviť majú nový dvaposchodový palác. — V meste Gölnicbánya za mestského lekára vyvolili dra Jána Ritóka z Vlach. — V Novej Vsi dňa 21. apríla zomrel baňsky správca na odpočinku Ferdinand Klug v 89. roku života svojho. — V Starej Lubovne v mesiaci júli otvoria novú sporiteľňu. — V meste Gölnicbánya Ján Nižnik kaprál prešovského delostreleckého pluku dňa 17. apríla v dome svojich rodičov z neznámej príčiny zpáchal samovraždu. — V chotári mesta Gölnicbánya dňa 21. apríla zhorelo asi 10 jutár lesa. — Bulharský kráľ Ferdinand pred dvoma týždňami sdržočal sa v loveckom kaštieli nášho pána biskupa v Püspökháza. — V podolinskom farskom kostole, ktorý vystavený bol s koncom XIII. stoloetia, v svätine prišli pod vápnom na stopy starej stennej malovky, ktoré pochádzajú zo XIV. stoloetia. Tieto veľmi cenné frešká, ktoré predstavujú nektoré udalosti zo života Ježišového, na sklepení ale vyobrazujú hrajúcich anjelov, obnoviť dá krajinský výbor umeleckých pamätností.

Nový prešporský gróf. Jeho veličenstvo kráľ večitému pánovi zámku Červeného Kameňa a večitému nadžupanovi stol. prešporskej grófovi Edvardovi Pálffymu čo najstaršiemu mužskému potomkovi grófskej rodiny Pálffy, daroval titul a práva prešporského grófa.

Podelenie krajny na okresy zvieracozdravotnícke. Minister orby zo stanoviska zdravotníctva zvierat novšie podelil krajinu na desať okresov. Ako zo Zvolena píšu, stolica zvolenská je pridelená ku buda-peštianskemu severnému III. okresu, ktorého náčelnikom je dozorca zdravotníctva zvierat Konštantín Krompecher.

Zastrelený hájnik. V obci Ghymes (st. nitrianska) v noci z utorka na stredú pýtláci zastrelili hájnika Alexandra Hiroša.

Minister a poštovní úradník. O zvláštnej affere píšu teraz poľské časopisy. Nedávno okolo polnoci na ústrednú poštu vo Lvove zavítal jeden človek, aby kamsi telegrafoval, lenže nezastal pri zábradlí, lež vni-

šiel do miestnosti, poštár ale si myslel že je to niektorý kollega alebo poštový sluha. Odrazu ša len ozve pri ňom jeden hlas:

— Prosim jednu blankettu na telegramm!

Úradník len vtedy videl, že je v kancelárii jeden neznámy pán. Obrátil sa k nemu a vyzval ho, aby sa vzdialil z kancelárie a aby ostal na tom mieste, ktoré je ponechané obecnstvu.

— Ja som minister Glombinski. Mám právo tu ostať.

— To môže povídať bárs kto — poznamenal úradník, ktorý nepoznal ministra.

Nato nasledoval rozčulujúci rozhovor. Minister sa ohradzoval proti vykázaniu z kancelárie a ustavične tykal úradníkovi, ktorý sa zas proti tomu ohradzoval. Glombinski potom riekol úradníkovi, že jemu prislúcha titul «Milostivý pane» a ponač si nijako nevedel poradiť s úradníkom, dal zobudiť náčelníka pošty, dvorného radcu Wopaterniho, ktorý aj prišiel do poštového úradu a rozkázal úradníkovi, aby dal žiadanú blankettu. Proti úradníkovi zaviedli vyšetovanie.



HOSPODÁRSTVO.

Neoberajme listie z repy.

Ešte vždy najdu sa gazdovia, ktorí majú tú zlu obyčaj, že oberajú listie z repy, prv, než by bola dozrela. A s týmto málo krmom nielen že si mnoho nepomôžu, lež budú mať o veľa menej repy, než koľko dostali krmu z listia.

Túto vec možno aj veľmi ľahko vysvetliť. Listy totižto sú tie čiastky rastliny, s ktorými si brala potravu z povetria a to práve ešte tú uhličnatú kyselinu, s ktorou sa obcerstvuje. Kto teda pred časom oberie listie z repy, práve tak robí s ňou ako ten, kto by vyrezal žalúdok niektorému zvieraťu. Pravda je síce, že repa nevyhynie pre oberanie listia, jako by nevyhynulo zviera bez žalúdka, lenže aj repa chradne, vyvinuje sa, ale zaostane, čím viac listia z nej oberali a čím väčšie sa prichytili ku tomu.

Nie zriedka vidieť, že mnohí oberajú listie z repy v taký čas, keď by repa ešte úplné dva mesiace mohla rásť a vzráhať sa. Potom sa divia a hrešia na repu a zem, že ostala repa malá a málo sa jej urodilo. Ani na to nezapomeňme, že listie z repy asi v deväť desiatinách neni iné, ako voda, len jedna čiastka je záživná. Následkom toho, čo krm nestojí mnoho, na každý pád menej ako samá repa.

Ani tá námietka nestojí, že museli repu obrať, lebo nemali krmu. Vo veľmi suchom čase alebo v neúrodnom roku môže sa síce prihodiť, že hospodá-

rovi chybuje krm a vtedy prirodzene berie tam, kde môže, ale v riadnom roku nesmeli by sa takéto stať, lebo veď s tým málo listím z repy i tak si veľa nepomôžeme, kdežto veľmi si zmenšíme na žimu určenú krmu, repu.

Veď keď by bolo listie z repy taký dobrý krm, vo väčších hospodárstvach, kde dorábajú repu na veľkých priestoroch, naozaj by obrali listie, to ale nikde nerobia, lebo vedia, že by tým len sebe škodili.

Vedia to, lebo spravili viac pokusov a kto neverí litere, môže aj sám sprobovať. Nech si vyznačí na repisku tri jednaké kusy, na ktorých rovnako stojí repa a z jedného skorej, z druhého neskôršie oberie listie a pri vyberaní odváži úrodu osobitne zo všetkých tých častok. Aj vopred môžeme predpovedať, že tam bude mať najviac a najkrajšiu repu, kde práve nechal listie, kdežto tam, kde obral, tým menej a tým biednejšia bude repa, čím väčšie a čím viac obrali listie. Keď potom nebude lutovať ustávanie, môže aj na to prísť, keď odváži oberané listie, že koľko krme dostane takto a túto malú a slabú krmu jako draho musel zaplatiť na tom mieste, kde bolo menej repy.

Aj my vieme o jednej takej próbe, keď na jednom mieste koncom augusta obrali listie z repy a potom všetku vybrali prostriedkom októbra a to zkusili, že počím tam, kde neoberali listie, katastrálne jutro dalo 250 centov, kdežto o listie oberatá repa dala len 225 centov, teda o jednu desiatu čiastku menej, napriek tomu, že listie dosť neskoro obrali a že ináčerepa v jednakej zemi z jednakeho semena bola siata a jedna čiastka bola obrobená jako druhá.

Ale nielen s tým si škodíme, že po obraní listia bude menšia úroda, ale také repa, z ktorej obrali listie od riadnejšej bude vodnatejšia, bude v nej menej živnej látky, teda aj menej stojí.

Vynasnažujme sa teda na iný spôsob si pomôcť, ale neoberajme i tak nie veľa hodné listie z repy, obzvlášť aj preto, lebo ho v jaseňi z väčšej čiastky i tak dostaneme, poneváč, keď raz začne repa zret, pred vyberaním, potom môžeme bez škody obrať listie.



DOPISY.

Pezinek.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor:

Račte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Krestane».

Z Pezinku sa už ozaj dávno nikto nephlásil v našom milom Krestane. Ja veľul tiež len z tej príčiny chy-

tám pero do mojej ruky, aby som mojich spolubratov trnavského údolia a tiež aj okolo Stupavy a Malaciek napomenul, aby sa nedali biázniť prázdnyimi radami a sľubami, ktorými v týchto krajoch navádzajú ľudia Ferdisa Juriga a Pavla Blaha. Tito páni veľul idú organizovať slovenských gazdov na národniansko hospodárskom základe. Každý seba povedomý gazdk však týmto pánom musí sa už popredku poďakovať za ich unováciu, bo dobre vie, že z tej raže nikdy nebude múka. Prečo pán Blaha neohlási sa za nás gazdov na sneme? Tam by sa mal rozhadzovať, nie na krstinách a svadbách. Oba zo spomenutých pánov nás len vtedy idú organizovať, keď potrebujú peňaze na ich noviny. Ináč za nás gazdov nič nerobia, len čo darmo do sveta búchajú.

Pezinský gazda.

*

Z Povázia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otená Redakcia!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krestan»-e.

Milým bratom našim musím najprv to dať na vedomie, že teraz svet u nás o inom ani nehovorí, ako o tej obžalobe, ktorú čacanskí liberáli tak nešikovne ako nesvedomite zdvihli proti katolíckym duchovným čacanského okresu. Každý čo o tomto hnusnom processe čuje alebo číta, zatracuje čacanských liberálov. To sme už dávno vedeli, povedajú si ľudia, že tam liberáli až po uši trčia židovských vačkoch, ale že sú celkom bez kresťanského citu, to dokázaly najviac pri tom processe v Trenčíne. Najviac poľutovania hodný je ale ľud tých kysuckých krajov, bo tam židia a liberáli ubohého sedliaka len za oktoka držia. Zdieľa sa a pracuje tam len na liberálov a židov. Predsa ale ako to aj predošlé voľby smutne dokázaly, najde sa mnoho sedliakov čo bez všetkej rozvahy idú za liberálmi a obľuzujú sa s ufulanými židmi. Daj Bože, aby sa tí naši slovenskí bratia už raz prebudili a nahliadli, že ich najväčší nepriateli sú liberáli, židia a každý kto s týmito drží.

P. Hruška ml.

Rozmary a Žarty.

Akoby nie? Slečna: Drahý priateľ, tak sa mi zdá vy veľmi rád chodíte na svatby a veľmi dobre sa zabávate na nich?

Slobodný: Akoby nie? Však sa ja nežením.

*

Šťastie. Správca žalárov k zbojníkovi: — Lekári osvedčili sa, že váš rozum je úplne zdravý. Poneváč prezkúmanie vášho zdravotného stavu tak prajne vy- padlo, nuž vás akiste obesia.

*

To je už iné. Palko ku matke: Maminka, jeden malý chlapec padnul na ulici, ostatné deti sa smiali ale ja nie.

To ta môžem len pochváliť.

Palko Frnkajúc:

— Áno, ale ten malý chlapec, to som bol ja.

*

Sporivosť. V jednom kúpeli v meste X. sluha ponúkne kúpeľnému hostovi mydlo.

— Ďakujem — povedal host — vlni som si kúpil tu kúsok mydla a ešte som ho nespotreboval celý.

*

Zlatá svatba. — Vieš, že Artúr bude onedlho mať zlatú svatbu!

— Ale nežartuj, veď je ešte ani neni ženatý.

— Pravda, ale dnes týždeň bude mať sobáš s dcérou jedného millionára.

*

Prečo ustúpi. — Vidíš, keď sa ja povadím so svojou ženou, vždy jej ustúpim.

— Tak je to v poriadku; vždy múdrejší ustúpi.

— Hej, keby som ja bol taký silný, jaký som múdry veď by som jej ukázal!

K našemu vyobrazeniu.

V terajšom čísle podávame vyobrazenie válečnej obrovskej lode dreadnought (vypovie sa: «drédnaut»). vyhotovenie takej lode stojí viacej millionov a tie musí chudobný ľud vyplatíť v porciach.

Odkazy redakcie.

G. B. Cz. Také hlúposti nezaslúžia odpovede.

B. H. N. Teda aj ten páno stroji sa do Ameriky? Tomu sa nečudujeme, bo to pred ním už každý urobil. Srečan puť!

J. K. T. Ohlas v budúcom čísle.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 29. apríla.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	23·05—24·05
» stolnobelohradská, nová...	«	22·90—23·85
» peštianska, nová	«	23·00—23·95
« banátska, nová... ..	«	22·90—23·90
Jačmeň nový, prvotriedny	«	16·50—17·00

Dobré chutnanie!

Zdravý žalúdok si zachováme, netrápia nás tlačenie, bolenie žalúdka odkedy potrebujeme Feller rebarbara Elsa-pilulky k prehnaniu. Všetci to hovoria, čo ich raz upotrebili. Oprobujte to aj vy, bo tieto pilulky riadia stolicu a napomáhajú trávenie. 6 škatuliek franko 4 koruny. Lekárnik Feller Štubica, Kostolná-ulica číslo 18. (Záhrebská stol.)

Raž prvotriedna	kor.	16·20—16·30
« druhotriedna	«	16·05—16·15
Ovos prvotriedny	«	17·50—18·00
« druhotriedny	«	17·10—17·40
Kukurica	«	11·60—12·00

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18·10	17·60	17·10	16·50	16·10	15·40	14·70
č.		7	7½	8			
K.		13·90	11·90	7·20			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	9·50—9·15
« hrubé... ..	«	9·10—9·40
Fazula veľká biela	«	20·00—21·00
Fazula strakavá	«	23·00—24·00
Šošovica čistá	«	25·00—36·00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	5·00—5·20
« « ružové	«	5·40—5·60
« « žlté	«	6·80—7·00
Proso	«	—
Datelinové sáme , červená datelina kor.	170·00—180·00	
« « lucerna	«	146·00—190·00
Mak	kor.	66·00—70·00
Hrach nelúpaný, čistý	«	27·00—28·00
Hrach lúpaný	kor.	46·00—55·00
Rasca (kmín)	«	68·00—
Konopné sáme	«	22·00—23·00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	154·00—155·00
« « vidiecka	«	—
Slanina mestská 4-kusová	«	146·00—147·00
« « 3-kusoá	«	151·00—152·00

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	82·00—82·50
« kockový	«	84·50—84·50
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	47·00—48·00
Spiritus raffinovaný, odanený vo veľkom	«	177·00—178·00
Petrolej fiumánsky, krištálový	«	35·50—35·50
» « White-Star (***)	«	29·00—29·00
» druhotriedny	«	—

Spolu so sudom.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Verte že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielajú 3 veľké alebo 6 stredných fliašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-út.

Najlepší český prameň k objednaníu.



Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 6.70. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K poúčníc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.
S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Slabé diet'a tlstne
Slabé diet'a svalnatie
Slabé diet'a kostnatie
Slabé diet'a pevnie



jestli pečlivá matka, nemocou zoslabenému dieťaťu užívať dá norvežským rybáckim olejom miešanú a ochrannou známku opatrenú

pravú „Egger“-Emulsiu

ktorá soslilňuje kosti a prispieva ku tvoreniu svalov. Tento rybáckí olej následkom nedostatku vývinu zkrpatelé deti ako aj zoslábnutí, málokrvní, dospelí ochotne užívajú, bo chuť a vôňa tohoto lieku neupominajú na rybáckí olej.

K dostaniu v každej lekárni.

Cena pôvodnej fliašky 2 kor.

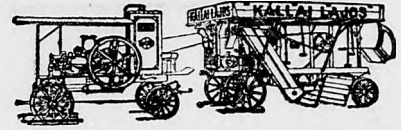
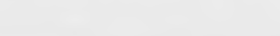
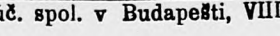
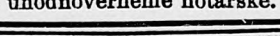
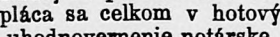
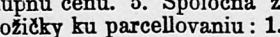
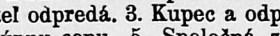
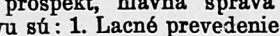
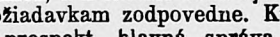
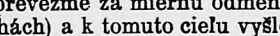
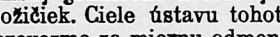
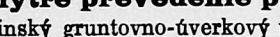
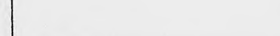
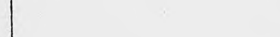
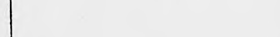
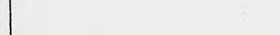
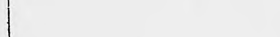
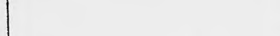
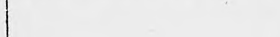
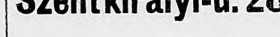
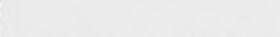
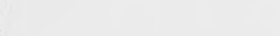
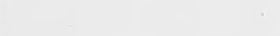
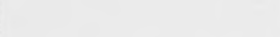
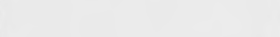
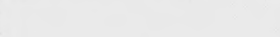
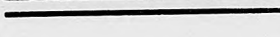
Tri fliašky za šesť korún, pri poprednom doručení peňazi posielajú franko.

Nádor lekáreň, Budapešť, VI., Váci-körut 17.

Lacné česke perie!



5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho sshotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s postovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).



Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známym najlepším a najjednoduchším, pôvodným **Ludvika Kállai** motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Ludovú púť do svätej zeme

s dovolením prevelebných vrchností cirkevných a predstavenstva rádu sriaďuje **P. Ferdinand Kaizer**, duchovný rádu sv. Frantiska a komisár svätej zeme. Odchod z Budapešte 1. augusta 1911. — Návrat 23. augusta. **Ceny:** pre 500 pútnikov: Do Jeruzalema I. trieda 425 korún. Aj do Nazareta I. trieda 505 korún. II. trieda 365 korún. Aj do Nazareta 445 korún. III. trieda 225 korún. Aj do Nazareta 305 korún. Jestli by do 1. mája prihlásilo sa menej pútnikov ako 500, ceny sa zvýšia a vtedy koštuje: I. trieda 700 korún, II. trieda 550 korún, III. trieda 350 korún. V týchto cenách obsahuje sa: 1. Železničná a loďná karta z Budapešte do Jeruzalema a zpiatky. 2. Z Triestu do Jaffy zaopatrenie na lodi bez liehových nápojov. 3. V svätej zemi úplné zaopatrenie s vínom. 4. Výdavky za voz pri výlete do sv. Jána. 5. Výdavky za voz pri výlete do sv. Jána. 6. Výdavky v Jaffe pri opustení lode a návrate na loď. 7. Z Jaffy po Triest úplne zaopatrenie bez liehových nápojov. 8. Výdavky za zaopatrenie bez liehových nápojov. 9. Poplatok (20 korún) za navštívenie svätých miestností nachodiacich sa v rukách turkov jeruzalemských. Povinnosť k úplnému zaopatreniu trvá od Triestu po Triest. **Smer cesty:** Budapešť—Triest—Jaffa. (Tu zostúpia z lode tí, ktorí nesúčastia sa na púť do Nazareta a pod vedením duchovného z rádu sv. Františka idú do Jeruzalema, kde prehliadnu sv. miesta, kým ostatní pútníci vrátia sa z Nazareta) Caifa—Hora Karmelská—Nazaret (tu pobavenie sa cez tri dni, rátajúc cestovanie ta a návrat; v tomto čase kto chce na vlastné trovy môže ísť na Horu Tábor na koni alebo na somárovi) Caifa—Jaffa—Jeruzalem—Betlehem—Sv. Ján (v tomto čase kto chce na svoje trovy môže ísť do Jericha, k Jordánu a k mŕtvému moru) Jaffa—Triest—Budapešť. **Prihlasy:** Prihlásiť sa možno do 1. mája jedine u **P. Ferdinanda Kaizer** (Budapešť, II. okres, Marat-körut 23. číslo), z ktorej príležitosti popredku treba poslať 50 korún.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ ■ Budapešť, ■ ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaníu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnyimi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pe- stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaníu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požička povolujú sa poúčníc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.